Ao. 1856. No. 3.
Zaturdag 5 Januarij.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 2 Januarij 1856.

Namens den Heer Gouverneur wordt hiermede bekend gemaakt, dat de *prijs van het VLEESCH* voor het 1ste kwartaal d. j. vastgesteld is als volgt:

Het RUNDVLEESCH op 43 cent per pond.
» SCHAPENVLEESCH » 43 » » »
» VARKENSVLEESCH » 32 » » »

Wordende alzoo al de Vleeschhouwers gelast zich daarnaar te gedragen.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1855.
31 Dec. Van de slavin *Adelaide* geboren in 1827, dochter van *Babé*, en haar kind *Adriaan François*, geboren in 1854, toebehoorende aan den houtgrond *Onverwacht*, divisie *Para*.
» » Van de slavin *Meintje I*, geboren in 1818, dochter van *Bebe*, toebehoorende voor den vrijdom aan Ester Arrias geboren Mesquita.
» » Van de slavin *Willemijntje*, geboren in 1807, waarvan de moeder onbekend is, toebehoorende aan Plantaadje *Lust tot Rust en Einde Rust*, divisie *Beneden Cottica*.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Derde afkondiging.

Gouvernements - Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1856.
2 Jan. Van de slaven: *Fortuna*, geboren in 1820, en *Cupido*, geboren in 1828, kinderen van *Christina*, toebehoorende aan T. F. A. Mosselwijk (thans genaamd T. F. A. Lammens.)

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Tweede Afkondiging.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

Bij Gouvernements resolutie van heden No. 8, is bepaald, dat, ingeval van ziekte of afwezigheid van den Stads-Geneesheer, deze bij de vergaderingen der *Commissie van Inschrijving en Vrijstelling voor en van de Schutterij te Paramaribo* over dit loopend jaar, zal worden vervangen door den *Stads-Heelmeester*.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

(182) Alzoo Administrateuren van de plantage *Scheveningen*, gelegen in de divisie *boven Cottica en Perica*, zich tot het Gouvernement hebben gewend, met verzoek om de Slavenmagt van die plantage van den naam van dat effect af- op dien van plantage *Cannawappibo*, gelegen in de divisie *Boven Commewijne*, te doen overschrijven.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten redenen van bezwaar daartegen te hebben, in de gelegenheid gesteld, om binnen den tijd van *veertien* dagen, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie aanteekening ter Gouvernements Secretarie te doen.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

Alzoo Thomas Uden van het Gouvernement heeft verzocht, om het Erf La. F No. 163*a*, in pacht te mogen bekomen.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten op het bedoelde erf, eenig eigendoms of ander regt te kunnen doen gelden, opgeroepen, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, hunne reclames met overlegging van bewijsstukken, ter Gouvernements Secretarie in te dienen.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

Alzoo de navolgende personen van het Gouvernement hebben verzocht, om in pacht te bekomen, de na te melden landerijen, als:

1o. Theunis van Veldhuizen, het perceel land gelegen ten noorden van het verlengde Molenpad en bekend op de generale schetskaart onder No. 3, groot *een* bunder, en

2o. Jan van Dijk, het perceel land gelegen ten zuiden van het verlengde Molenpad en bekend op de generale schetskaart, onder No. 3, groot *een* Bunder.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten daarop eenig eigendoms of ander regt te kunnen doen gelden, opgeroepen, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, hunne reclames, met overlegging van bewijsstukken, ter Gouvernements Secretarie in te dienen; zullende anders over de opgenoemde perceelen land door het Gouvernement worden beschikt, naar aanleiding der Publicatie van den 13den Julij 1846 (G. B. e. a. No 8.)

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

(198) Ten verzoeke van den heer Franciscus Clemens Norom, wordt van zijn voorgenomen vertrek uit de kolonie aankondiging gedaan.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Post-kantoor.

Op Zaturdag den 5den Januarij e. k. des namiddags ten *een* ure, zullen de per den kolonialen schoener *Curaçaonaar*, via *Coronie*, *Nickerie* en *Demerary* te verzenden Mailpakketten, worden gesloten.

Paramaribo, den 31 December 1855.

De Ambtenaar belast met de Posterij,
J. S. BURNE.

(201) De ingezetenen dezer stad en hare buitenwijken worden bij deze herinnerd aan de naleving der Notificatie van den 14 | 15 Januarij 1847 (G. B. No. 1), waarbij aan houders van *Paarden*, *Ezels*, *Hoornvee*, *Schapen*, *Geiten* en *Varkens*, de verpligting wordt opgelegd, om jaarlijks vóór den 15 Januarij aan het Bureau van den Procureur Generaal eene naauwkeurige opgaaf te doen van de *hoeveelheid* en de *soort* van het hun in eigendom toebehoorende vee, zullende de nalatigen in regten vervolgd worden.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

De Procureur Generaal,
J. Æ. LISMAN.

POLITIE.

Gedurende de afgeloopene week is bij de Politie opgaaf gedaan, dat zich uit de stad en hare omstreken heeft verwijderd:

1o. De slaaf *Jacobus*, aankomende Jacques de Randamie.

Terwijl sedert 1 October ll. als afwezig zijn opgegeven:

1o. De slavin *Gratia*, aankomende de minderj. W. Knight.

2o. De slaaf *Present*, aankomende A. Mac Donald.

3o. De slaaf *Abraham*, aankomende J. Fernandes Jr., &

en 4o. De slaaf *Jacob*, aankomende Plant. *Voorburg*.

Elk en een iegelijk wordt ernstig aangemaand, om voorzeide slaven niet op te houden, te huisvesten, of voor zich te doen arbeiden, daar men zich door zoodanige handelwijze zou blootstellen aan de straffen bij de Publicatie van 5 Februarij 1834, G. B. No. 1, vastgesteld.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

De Procureur Generaal,
J. Æ. LISMAN.

Patentregt.

De waarn. Administrateur van Financiën, brengt ter kennis van de Patentpligtigen, dat de, bij art. 2 der ordonnantie op het Patentregt (Gouvernements-Blad 1829 No. 22) bedoelde Declaratoiren ter bekoming van Patent, behoorlijk ingevuld, dagelijks op de gewone kantooruren bij de Financiëele Administratie tot den 31sten dezer zullen werden aangenomen, en herinnert tevens aan de strafbepaling op de overtredingen ten deze bij artikel 56 van opgemelde ordonnantie vastgesteld.

Paramaribo, den 2 Januarij 1856.

De waarnemende Administrateur van Financien,
A. WILDEBOER.

HOUDERS of GEBRUIKERS van **PAARDEN** worden herinnerd aan het doen der aangiften bedoeld bij art. 10 der publ. dd. 4 September 1854 No. 10, en dat wel vóór den 10den dezer maand; met herinnering tevens aan de strafbepaling op de overtreding ten deze bij Art. 11 van opgemelde Publicatie vastgesteld.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

De waarnemende Koloniale Ontvanger en Betaalmeester,
J. ELLIS.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

(193) Alzoo J. von Königslöw en d'Artenay, zich tot het Collegie van Commissarissen voor het Departement der *Onbeheerde Boedels* hebben gewend, ter bekoming van voorloopige uitbetaling huuner vordering ten laste de plantage *Guinesche Vriendschap*, aankomende den boedel Salomon de la Parra.

Zoo wordt hiervan naar aanleiding van art. 4 der Publicatie van den 6n December 1843 (G. B. No 8) aankondiging gedaan, ten einde belanghebbenden in de gelegenheid te stellen, om, zoo noodig, zich daartegen te kunnen verzetten.

De Secretaris,
J. ELLIS.

Paramaribo, den 5 Januarij 1856.

(194) Alzoo Mr. Barnet Lyon, zich tot het Collegie van Commissarissen voor het Departement der *Onbeheerde Boedels* heeft gewend, ter bekoming van voorloopige uitbetaling zijner vordering ten laste de plantage *Guinesche Vriendschap*, aankomende den boedel Salomon de la Parra.

Zoo wordt hiervan naar aanleiding van art. 4 der Publicatie van den 6n December 1843 (G. B. No. 8), aankondiging gedaan, ten einde belanghebbenden in de gelegenheid te stellen, om, zoo noodig, zich daartegen te kunnen verzetten.

De Secretaris,
J. ELLIS.

Schutterij van *Paramaribo.*

Eerste oproeping.

De *Commissie van Inschrijving en Vrijstelling* voor en van de Schutterij, roept bij deze op alle vrije Mannelijke Ingezetenen, welke bewijsselijk aan *Paramaribo* woonachtig zijn, immers zich aldaar bewijsselijk ophouden, of hun verblijf hebben, voor zoo verre zij namelijk op den **eersten** Januarij 1856 den vollen ouderdom van **achttien** jaren bereikt hebben en hun **vijftigste** nog niet zijn ingetreden, welke nog niet reeds in de Schutterij zijn ingelijfd, van welken rang staat of orde zij ook zijn mogen, zonder onderscheid of zij vermeenen mogten, al dan niet tot de vrijgestelden te behooren, met uitzondering nogtans van de zoodanigen welke volgens art. 3 van het Reglement voor de Schutterij gearresteerd den 31sten December 1835 en 13 Mei 1836, van de persoonlijke dienst bevrijd of van schriftelijke Finale Vrijstelling van de Commissie voorzien zijn.

Wordende bij deze herinnerd aan art. 5 der Wet van 13 Mei 1836 (Gouvern. Blad No. 7), waarbij degenen welke aan de oproepingen geen gehoor hebben gegeven, zullen gestraft worden met eene geldboete van niet minder dan VIJFTIG en niet meer dan HONDERD Gulden of wel met eene gevangenzetting van niet minder dan TIEN dagen en niet langer dan EENE maand.

Zij zal vergaderen in het locaal van de Burger-hoofdwacht aan den *Ouden Oranjetuin* van 's morgens 9 tot 12 uren op Maandag den 7den Januarij 1856.

De voor de Commissie verschijnenden, zullen de Letter en het Nummer hunner woonplaats en den naam der Straat moeten opgeven.

Paramaribo, den 31 December 1855.

Namens de Commissie voornoemd,
S. M. BROMET,
Secretaris.

SEQUESTERS

der Plantage *Nieuwhoop*, bieden bij inschrijving, het hoogste bod goedgekeurd wordende, te koop aan, tegen KONTANTE BETALING:

15 VATEN SUIKER,

om voor rekening en risico van den kooper, binnen 8 dagen van Plantage af te halen.

Zullende de inschrijvings - billetten ter Griffie van het Geregtshof tot Maandag den 7den dezer, des morgens ten 9 ure worden aangenomen. [196]

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

SEQUESTERS

der plantaadje *Paradise*, c. a., bieden bij inschrijving, het bod goedgekeurd wordende, te koop aan:

P. m. **100 VATEN SUIKER**,

bij kavelingen van 25 vaten,

en **5 à 6000** gall. **MELASSE**,

voor rekening en risico der koopers aan de stelling der Plantaadje *Paradise* te *Nickerie* af te halen binnen den tijd van *drie* weken, na den dag der toewijzing, en de betaling te geschieden, naar de keuze van den kooper of de koopers, hetzij vóór de levering aan den Sequester van Officie - wege te *Paramaribo*, of bij de levering aan den Mede-Sequester, den Heer A. Dessé te *Nickerie*; — zullende de inschrijvings - billetten ter Griffie van het Geregtshof aangenomen en geopend worden ten overstaan van den Heer Commissaris uit het Geregtshof tot de Zaken van Curatele en Sequestratie, *twee* dagen na de terugkomst van de op morgen naar *Demerarij* vertrekkende Mail, des morgens ten 9 ure.

Paramaribo, den 4 Januarij 1856.

A. KENNEDY,
[192] *Seq. van Officie-wege.*

Ontwerp van Wet,

STREKKENDE TOT VASTSTELLING VAN HET

Reglement *op het beleid der regering in de Nederlandsche West Indische Kolonien en Bezittingen.*

(Vervolg en slot van ons vorig nommer.)

VIIde HOOFDSTUK.

Van de ingezetenen.

Art. 97. Met uitzondering van de personen van 's rijks wege naar de Nederlandsche West-Indische bezittingen gezonden, mag niemand zich van elders aldaar vestigen zonder schriftelijke vergunning, in Suriname of op Curaçao van den Gouverneur, en elders van den hoogsten gewestelijken gezaghebber. De voorwaarden der toelating van Nederlanders en vreemdelingen, worden bij algemeene verordening geregeld. Aan Nederlanders, welke de bovenbedoelde vergunning verkregen hebben, kan niet, dan in het geval en op de wijze bij art. 54 vermeld, het verblijf in de kolonie worden ontzegd.

Art. 98. Ingezetenen van de Nederlandsche West-Indische kolonien en bezittingen zijn, behalve de inboorlingen des lands, allen die, op den voet bij het vorig artikel bepaald, hun verblijf aldaar gevestigd hebben.

Art. 99. Onder Nederlanders worden in dit reglement verstaan die het zijn volgens de wetten van het koningrijk.

Art. 100. Allen, die zich op het grondgebied der Nederlandsche West-Indische kolonien en bezittingen bevinden, hebben aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

Art. 101. Niemand heeft voorafgaand verlof noodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid, volgens regels, bij algemeene verordening te stellen.

Art. 102. Vereenigingen en vergaderingen zijn geoorloofd, mits daartoe vooraf de vergunning van den gouverneur is verkregen. Op de eilanden Bonaire, Aruba, St. Martin (Nederl. gedeelte), St. Eustatius en Saba wordt die vergunning gevraagd aan het districtsbestuur. Die vergunning wordt niet geweigerd dan in het belang der openbare orde.

Art. 103. Ieder ingezeten heeft het regt om verzoeken aan de bevoegde magt, zoowel in de Nederlandsche West-Indische kolonien en bezittingen, schriftelijk in te dienen, mits die persoonlijk en niet uit naam van meer worden onderteekend; welk laatste alleen kan geschieden door of van wege ligchamen, wettelijk zamengesteld of als zoodanig erkend, en in dat geval niet anders dan over onderwerpen tot hunne bepaalde werkzaamheden behoorende.

Art. 104. De ingezetenen zijn verpligt om op den voet reeds bepaald of nader te bepalen, deel te nemen aan schutterijen of andere gewapende vereenigingen, welke door den gouverneur noodig worden geoordeeld tot bewaring van rust en orde. Algemeene verordeningen bepalen welke ingezetenen, bij de schutterijen ingelijfd, kunnen geroepen worden, om mede te werken tot de handhaving van het Nederlandsch gezag in de kolonie.

Art. 105. In de Nederlandsche West-Indische kolonien en bezittingen worden geene titels van adeldom erkend, dan die door den koning zijn verleend. Vreemde ordeteekenen, titels, rangen of waardigheden mogen door de ingezetenen van

die kolonie en bezittingen niet worden aangenomen zonder het bijzonder verlof des konings.

Art. 106. Op een nader te bepalen tijdstip is de slavernij in de West-Indische kolonien en bezittingen van het rijk afgeschaft. De maatregelen tot uitvoering van die afschaffing, zoomede de vergoedingen welke daarvan het gevolg kunnen zijn, worden bij de wet geregeld.

Art. 107. De slavenhandel, de invoer en de openbare verkoop van slaven zijn verboden. De als slaven aangevoerd wordende personen zijn vrij zoodra zij zich op het grondgebied der Ned. West-Indische kolonien en bezittingen bevinden.

VIIIste HOOFDSTUK.

Van den Godsdienst.

Art. 108. Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid, behoudens de bescherming der maatschappij en harer leden tegen de overtreding der algemeene verordeningen op het strafregt.

Art. 109. Alle openbare godsdienstoefening binnen gebouwen en besloten plaatsen wordt toegelaten, voor zooverre die geene stoornis aan de openbare orde toebrengt. Tot openbare godsdienstoefening buiten gebouwen en besloten plaatsen wordt het verlof des bestuurs vereischt.

Art. 110. De gouverneur zorgt, dat alle godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen.

Art. 111. In de bestaande inrigting en het bestuur der Christelijke kerkgenootschappen wordt geene verandering gebragt dan met wederzijdsch goedvinden van den koning en het bestuur van het betrokken kerkgenootschap.

IXde HOOFDSTUK.

Van het Onderwijs.

Art. 112. Het openbaar onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg van den gouverneur. De inrigting daarvan wordt met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, bij algemeene verordening geregeld. Het verslag, bedoeld bij het 1ste lid van art. 60 der grondwet, doet den staat van het openbaar onderwijs jaarlijks kennen.

Art. 113. Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezigt der overheid en het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid der onderwijzers.

Art. 114. Overeenkomstig regels, bij algemeene verordening te stellen, wordt voldoend openbaar lager onderwijs gegeven overal waar de behoefte der bevolking dit vordert en de omstandigheden het toelaten.

Xde HOOFDSTUK.

Van den handel en de scheepvaart.

Art. 115. De tarieven van in- uit- en doorvoer worden vastgesteld door de wet. Alleen in dringende omstandigheden is de gouverneur bevoegd, die tariven tijdelijk te wijzigen, onder nadere bekrachtiging door de wet. Van zoodanige wijziging wordt aan de beide kamers der Staten-Generaal onverwijld kennis gegeven.

Art. 116. De havens van de Nederlandsche W. I. kolonien en bezittingen zijn toegankelijk voor de schepen van alle volken met welke het koningrijk der Nederlanden in vriendschap is, behoudens de naleving der algemeene plaatselijke verordeningen.

Overgangsbepalingen.

Art. 117. Het tegenwoordig reglement wordt in de Nederlandsche West-Indische kolonien en bezittingen afgekondigd op de wijze, bij art. 36 vastgesteld. De tijd, waarop het aldaar in werking treedt, wordt door den koning bepaald.

Art. 118. Alle op het bij het vorig artikel bedoelde tijdstip verbindende wettelijke verordeningen, reglementen en besluiten worden gehandhaafd, tot dat zij door anderen zijn vervangen. Bepalingen, voorkomende in de verordeningen vermeld in de eerste zinsneden van art. 79, die in strijd zijn met het voorschrift van art. 75, behouden slechts kracht gedurende twee jaren na het in werking treden van dit reglement.

Lasten en bevelen, enz.

Broodbereiding.

Onder het opschrift: *Revue générale des procédés de panification proposés pour abaisser le prix du pain*, heeft de heer Poggiale, eerste apotheker in het hospitaal te Val-de-Grace, in de *Gazette médicale* van den 16den Junij ll. een zeer merkwaardig betoog geleverd, waarvan het volgende een kort maar getrouw uittreksel is.

Het brood maakt den grondslag der volksvoeding uit, en verdient uit dit oogpunt de onverdeelde belangstelling van alle regeringen, en meer bepaald nog van de mannen, die met de zorg voor het algemeene welzijn belast zijn, of van dit onderwerp hunne bijzondere studie maken. Vooral gedurende de laatste vijftig jaren heeft het dan ook een voorwerp van de ijverigste nasporingen uitgemaakt. Men heeft te regt begrepen dat de zorg om het brood tot den hoogsten staat van volkomenheid te brengen niet enkel aan de bakkers kan worden overgelaten. Daartoe wordt ook de medewerking van landbouwkundigen, landbouwers, molenaars en anderen vereischt; want om een volmaakt brood te verkrijgen heeft men vóór alles noodig graan dat grof en gaaf van korrel, wigtig en goed gezift is, goede molensteenen en builen, blank en droog meel, dat zacht op het gevoel, aangenaam van geur, rijk aan kleefstof (*gluten*) is en, met water vermengd, een volmaakt gebonden, veerkrachtig deeg oplevert.

In jaren van gebrek en hongersnood zijn er eene menigte middelen aan de hand gedaan om den prijs van het brood te verlagen en gedeeltelijk in het gemis van tarwemeel te voorzien. Maar al te dikwijls waren deze middelen in meer of min lijnregten strijd met de eerste beginselen der gezondheidsleer en de wetten der volksvoeding; en bijna altijd vergaten hunne uitvinders of aanprijzers, dat de prijs der voedselstoffen gesteld is of moet zijn naar haar voedingsvermogen, even als de prijs der verschillende brandstoffen in verhouding staat tot hare verwarmingskracht.

I. Om de hoeveelheid brood te vermeerderen en den prijs er van te doen dalen heeft men in de eerste plaats aangeraden het uit ongebuild meel zamen te stellen en alzoo van de geheele massa voedselstof van het graan partij te trekken. Men heeft hierbij echter niet bedacht, dat de zemelen 36 pCt. bestanddeelen bevatten, die ten eenenmale ongeschikt voor de voeding zijn, en dat slechts een gedeelte van de stikluchthoudende stoffen der zemelen door het menschelijke organismus wordt opgenomen en in deelen daarvan omgezet zoo als men het noemt *geassimileerd*; — dat het uit ongebuild meel vervaardigde brood niet anders dan slecht gerezen, zwaar en vast kan zijn, een onoogelijk voorkomen en een scherpen smaak heeft en dikwijls moeijelijk te verteren is; — dat de zemelen, hoe goed men ze ook tracht te verdeelen, wel gewigt maar geen brood geven, omdat het ongebuilde meel veel meer water tot zich neemt dan het gebuilde. Het is dus niet mogelijk in ernst aan de vervaardiging van brood uit ongebuild meel te denken; niemand zou het willen hebben; terwijl het bovendien veel verstandiger is de menschen met zuiver wit brood te voeden en de zemelen aan het vee voor te zetten, om ze in de gedaante van spek, vleesch en melk terug te krijgen. Het eenige punt, dat uitgemaakt moet worden is, hoe men de meeste voedende bestanddeelen uit het koren kan trekken. De verbeteringen, die de behandeling van het graan op den molen allengs heeft ondergaan, hebben reeds tot de uitwinning van eene aanzienlijke hoeveelheid voedselstoffen geleid; twee eeuwen geleden gingen er nog 40 pCt. van de assimileerbare stoffen te loor; dit verlies is tegenwoordig reeds tot op 12 of 15 pCt. verminderd; en gewis zal men het ten deze nog veel verder brengen.

Men heeft ook getracht het meel dat aan de zemelen blijft kleven, daarvan af te scheiden door deze laatste gedurende eenigen tijd in water te laten koken en het daarvan verkregene aftreksel na filtreren, ten einde zich bij de bereiding van de gist en het kneden van het deeg er van te bedienen. Deze pogingen, hoe dikwerf ook herhaald, hebben slechts tot onvoldoende uitkomsten geleid. Het meel levert, op die wijze, ja, meer uit, maar dit meerdere staat in geene verhouding tot de meerdere kosten, door deze omslagtiger behandeling veroorzaakt; het in zemelwater gekneed brood is veel graauwer en heeft een minder aangenamen smaak, terwijl de zemelen na het ondergaan dezer bewerking zoo schraal zijn geworden, dat zij niet meer tot voeding van het vee kunnen dienen. Voor het zemelen-aftreksel heeft men vervolgens een aftreksel van gekneusd of gebroken graan in de plaats willen stellen; de uitlevering is daardoor ook met omstreeks 12 ten honderd vermeerderd, maar de alzoo verkregene aanwinst bestond inderdaad in niets anders dan in eene grootere hoeveelheid water, die in het brood was getrokken.

II. Anderen willen rijst onder de tarwe gemengd hebben. Zij koken eene kleine hoeveelheid rijst in water, en maken daarvan, nadat zij gebroken is, eene soort van dunne pap of zelfs van deeg, die zij met het gewone zuurdeeg door elkander kneden. Maar dit kneden vereischt veel meer tijd en inspanning; de gisting gaat veel langzamer en met het bakken in eenen matig heeten oven verloopt anderhalf uur. Het op die wijze vervaardigde brood is zwaar en vast, omdat het eene grootere hoeveelheid water bevat dan gewoon brood; het is minder goed, minder voedzaam, zelfs een weinig moeijelijk te verteren; en dit een en ander maakt de op zich zelve reeds onbeduidende verlaging van den prijs, voor welken men het kan verkoopen, tot een geheel denkbeeldig voordeel. Rijst is geen voedsel dat met het graan in kracht gelijk gesteld kan worden; het wordt dan ook veel beter afzonderlijk, met vleesch of melk, genuttigd.

III. Een derde middel tot oplossing van het vraagstuk bestaat in het mengen onder het meel van fijn gewreven gekookte aardappelen, van zetmeel of stijfsel zelfs. Het brood dat men door zulke vermengingen verkrijgt vereenigt echter de kenmerken van brood eener goede hoedanigheid niet meer in zich; de hoeveelheid wezenlijk voedende, stikstofhoudende bestanddeelen is verminderd en de verhouding der respiratie-middelen, der stikstofvrije zelfstandigheden, is te veel toegenomen. Parmentier zelfs was tegen de aanwending van aardappelen bij de broodbereiding; het scheen hem eene dwaasheid de toevlugt te nemen tot den molen en de bakkerij, om van den aardappel een heilzaam voedsel te maken, indien hij dit niet reeds op zich zelf was; men moet hem met stikstofhoudende voedselstoffen, met vleesch en vet nuttigen, en niet met meelstoffen.

Darcet is op het ongelukkige denkbeeld gekomen, om den aardappel tot eene dierlijke voedselstof te maken door middel van een aftreksel van gelei, ten einde hij meer aan het tarwemeel gelijk en de vermenging daarmede bevorderd zoude worden; maar de gelei bezit geen het minste voedend vermogen; zij is niet assimileerbaar, onderhoudt de warmte niet en bezwangert het bloed met stikluchthoudende stoffen, die onze organen in de uitoefening hunner functiën belemmeren. Al deze proefnemingen kunnen slechts op vermindering van de hoedanigheid van het brood uitloopen en er een betrekkelijk schraal voedsel van maken; de aardappel moet, gelijk wij reeds zeiden, op zich zelven worden genuttigd en geheel en al vreemd aan de broodbereiding blijven.

IV. Men heeft ook het meel van maïs, rogge, haver enz. met dat van tarwe vermengd, maar niet even weinig goeden uitslag. Het brood, uit zulke vermengingen verkregen, is altijd minder goed en oogelijk, vaster, zwaarder en moeijelijk te verteren. Na het koren is de maïs, door zijne chemische zamenstelling, het merkwaardigste graan; geen ander vereenigt zoo zeer in zich de voor de voeding van den mensch vereischte bestanddeelen; het maakt dan ook het bijna uitsluitende voedsel van een aantal volken uit; maar deze eten het tot een minder of meer dikken

pap gekookt, of tot koeken gebakken, daar zij zeer wel weten dat men er slechts een zeer onvolmaakt brood uit kan verkrijgen.

V. De toevoeging aan het tarwemeel van de melige deelen van sommige peulvruchten, zoo als: van linzen, erwten en boonen, is eene schadelijke verkeerdheid, die nimmer moest worden toegelaten. De stikstofhoudende bestanddeelen dezer granen hebben geen de minste overeenkomst met de kleefstof van het koren; bij eene vermenging met het meel van tarwe en rogge wijzigen zij den aard dier kleefstof zelfs in eene sterke mate: zoo geeft het erwtenmeel eene groenachtige, het linzenmeel eene bruine en het boonenmeel eene rozeroode kleur of tint aan het brood; de kleefstof van het koren is alsdan zoo zeer veranderd en ontleed, dat men haar naauwelijks meer kan terugvinden. Vooral namelijk is dit het gevolg van eene toevoeging van boonenmeel; een bevoegd beoordelaar zegt dan ook, dat, zijns inziens, eene vermenging van het tarwemeel met fijngewreven pleisterkalk, de voorkeur zou verdienen, boven eene vermenging met een pap of poeder van boonenmeel!

VI. Het besluit dat wij uit het voorgaande wenschen te trekken is, dat het tarwebrood een volledig voedsel is, 't welk men zich wachten moet door eenige vervalsching of toevoeging, hoe ook genaamd, te verbasteren. Het bevat niet slechts eene hoeveelheid stikstof, die juist genoegzaam is om de organen van den mensch in goeden staat te onderhouden, hem kracht te geven en zijne ontwikkeling te bevorderen; maar ook vet-, suiker en stijfselachtige deelen, die de dierlijke warmte onderhouden; en eindelijk zoutdeelen die eene behoefte voor het beengestel zijn en onmisbare bestanddeelen van de dierlijke vochten uitmaken.

Wanneer men goed tarwemeel onder langzame bijgieting van water kneedt, ontwikkelt zich daarin de kleefstof (een eiwitachtig bestanddeel, op dezelfde wijze zamengesteld als het albumen van het bloed) in den vorm eener vaste massa van eene graauwachtige witte kleur, die te gelijker tijd lenig, taai en zeer veerkrachtig is en aanmerkelijk opzwelt als men ze in eene buis uitdroogt. Door de werking der gist ontwikkelen de suikerdeelen van het tarwemeel eene hoeveelheid koolzuur, waardoor de kleefstof zich alsdan opheft en het deeg ligt en hol wordt en een uitmuntend brood oplevert. De gerst, de rogge en de haver bevatten ook kleefstof, maar van minder veerkrachtig en sponsachtig gehalte en in eene mindere hoeveelheid, in het zwarte of roggebrood is de kleefstof slechts eene krachtelooze zelfstandigheid zonder zamenhang, van een kleiachtigen aard even als de kleefstof van vervalscht of uitgegist tarwemeel.

Het is een zeer verkeerd denkbeeld, dat eene voedselstof, omdat zij stikstof bevat, de tarwe zou kunnen vervangen of met haar vermengd zou kunnen worden. Men kan de voedende kracht eener stof niet vooruit bepalen naar de hoeveelheid stikstof, daarin aanwezig. Behalve eene chemische ontleding toch, is voor zulk eene bepaling nog eene physiologische proef noodig, waaruit blijkt dat die stikstof inderdaad assimileerbaar is. Hoe vele, zelfs in eenen hoogen graad stikstofhoudende stoffen zijn niet min of meer hevige vergiften! Die voedende kracht hangt daarenboven even veel van den vorm, als van de zamenstelling dier stoffen af. Het verschil tusschen het brood en het meel waar het uit gebakken wordt, bestaat wel is waar enkel in het water dat er is bijgevoegd; maar de kleefstof en het zetmeel hebben zich in het brood met het water vereenigd, en die vereeniging bevordert in groote mate de verteerbaarheid van het brood. Men kan alleen dan van eene voedselstof zeggen dat zij volmaakt is, wanneer hare stikstofhoudende en hare koolstofbevattende, stikstofvrije bestanddeelen in eene goede verhouding tot elkander staan. Indien deze laatste het overwigt verkrijgen, dan wordt de voedende kracht ongenoegzaam en zouden de tot de spijsvertering bestemde menschelijke organen ongetwijfeld daaronder lijden. Niet zonder groot bezwaar kan men wijziging brengen in de verhouding tusschen de stikstof- en de koolstofhoudende bestanddeelen, die de voedingsmiddelen, welke ons door de natuur of liever door de Voorzienigheid zijn toebeschikt, bevatten.

Een volwassen mensch moet, ter onderhouding van zijn leven en zijne krachten, voedsel nuttigen dat 310 grammen koolstofzuur op 130 grammen verteerbare stikstofhoudende bestanddeelen bevat. Door het gebruik van tarwebrood van eene goede hoedanigheid, gepaard aan eene genoegzame hoeveelheid vleesch, kaas of visch, kan hij die onmisbare hoofdstoffen in eene voldoende mate bekomen. Maar dit zou het geval niet zijn, indien het brood, door toevoeging van rijst, aardappelen of peulvruchten, eene zekere hoeveelheid stikstof moest derven. (*Overgenomen.*)

Burgerlijke Stand.

Van den 28 Dec. 1855, tot den 3den Januarij 1856, zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 28 Dec. 1855, Govert Lek, 23 jaren, Jager. Den 29sten, Lucretia Beij, 55 j. Den 31sten, Johannes Hermanus Thomas van Oostveen, 21 j. hofmeester aan boord van het schip *Noord Holland*. Idem, Clasina Mill, [illegible] jaren. Idem, Jeannette Lindeboom, 40 jaren. Den 1sten Januarij 1856, Frits de Boer, 21 jaren, matroos aan boord van het schip *Zeevaart*. Idem, Cornelis Johannis Linschoten, 21 jaren, matroos 3e. klasse aan boord van Z. M. Brik de *Lijnx*. Den 2den, Friedrich Alexander Urbanij, 31 j., Serg. bij het Battaillon Jagers No. 27. Den 3den, Margaretha Petronella Kuen, 64 jaren. Idem, Susanna Sophia Windhorst, 67 jaren.

Publieke Veilingen.

Ter kastelenije van het Geregtshof.
VRIJDAG den 4den Januarij 1856.

Het Huis en Erf aan de Dominé straat, La. C. No. 35, aankomende J. ABRAHAMSZ. *f* 5,700.— H. A. HATTERMAN.

Zeven negende aandeel in de Plantage Boxel c. a., gelegen aan de rivier Suriname. *f* 21,700.

Zeven negende aandeel in de Plantage Mary's-hope c. a., gelegen in Coronie.— *f* 14,600. Th. GREEN en WASH. WILMANS, ieder voor de helft.

Scheepvaart.

Aangekomen *in Saramacca.*

Den 27 Dec. 1855, het schip *Janna Adriana*, kapt. Franken, van Amsterdam. Passagier: de Heer A. van den Brandhoff.

Uitgeklaard.

Den 3den dezer, het schip *Louisa Christina*, kapt. J. F. ten Harmsen, naar Amsterdam, lading: 636 vaten Suiker 912,925 pond en 54 balen Kakao 7,820 pond.

ADVERTENTIEN.

[191] Tegen *KONTANTE BETALING*, worden bij inschrijving te Koop aangeboden:

43 Vaten **SUIKER**, van Plant. *Zorg en Hoop*, en
39 Dito **DITO**, van Plant. *Bleijendaal*,

om nog met deze Nieuwe maan Spring voor rekening en risico van den kooper of koopers, van Plantage te worden afgehaald; zullende de billetten van inschrijving worden aangenomen tot **HEDEN VOORMIDDAG** om 10 uren, ten kantore van J. FROUIN.

Paramaribo, den 5 Januarij 1856.

(195) Tegen KONTANTE BETALING, worden bij inschrijving, te koop aangeboden:

43 VATEN SUIKER, van Plantage *Ornamibo*, om voor rekening en risico van den kooper van Plantage te worden afgehaald. Zullende de inschrijvings billetten worden aangenomen tot Dingsdag den 8 dezer, des voormiddags om 10 uur, ten kantore van T. J. EIJKEN SLUIJTERS.

Verandering van Woonplaats.

A. D. PINEDO

verhuisd en thans woonachtig zijnde in de *Keizer straat*, over den Heer A. H. LOTH, heeft per kapt. STAPERT, *direct uit Parijs* ontvangen en biedt te koop aan: *Een elegant assortiment* *Rariteiten en Voorwerpen*, zeer geschikt voor *Cadeaux*, Etagères en Toilet Tafels. *Alsmede*: *Magnifique* WAAIJERS met *Marabouts*, roode Braceletten, *Serpent Elastieke dito*, naar den laatsten smaak, *BEURS-GARNITUREN*, porceleinen PRONK-, PAP- en BOUILLON *KOPPEN*. Voorts: *accuraat loopende* gouden en zilveren *PATENT-, LEVER-* en *CYLINDER* **HOROLOGIEN**, *nieuwe modellen* Gouden en Vest-Kettingen, dito PARURES, OORKNOPPEN en VINGERRINGEN, fijn Extrait D'ODEUR, *Huile Antique*, opregte *EAU DE COLOGNE*, en veel meer andere GOEDEREN. [197]

SANDTMANN & C°.

hebben op nieuw uitgepakt:
Fijne afgepaste BARÈGE *KLEEDJES*, JACONETS en CALICO. [579]

(177) Aangebragt per brik *Sarah*, van *Swansea*:

Steenkolen,

en verkrijgbaar bij W. E. RUHMANN.

De pillen van *HOLLOWAY*
zijn ontegensprekelijk het beste van alle bestaande middelen voor borstkwalen en hoest.

Het aantal genezingen door deze Pillen bewerkt in de Nederlanden, en wel bijzonderlijk in gevallen van verouderde borstkwalen en hoest, laten bij allen die er gebruik van hebben gemaakt geen twijfel over, dat zij alle andere middelen ver overtreffen. Wanneer de lijder in het gebruik dezer Pillen eenigen tijd volhardt, dan is zijn herstel zeker; zelfs daar waar elk ander middel faalt; en het is eene onbetwistbare waarheid, dat iedere gal en leverziekte spoedig wordt genezen door dit onwaardeerbaar middel.

Deze **PILLEN** zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES, aan de *Zwartenhovenbrug straat*, a *f* 1 en *f* 3. (183)

Gedrukt bij **J. C. MULLER Az.**